

Bella Holyk,
post-graduate student,
Department of Cultural Studies and Methods Of Teaching Cultural Subjects,
Poltava National Pedagogical University named after V. G. Korolenko,
2, Ostrohradskoho Str., Poltava, Ukraine

QUALITY OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF FUTURE DESIGNERS' PROFESSIONAL TRAINING

The article deals with the structure of the educational levels of high-quality professional training of future designers. The phenomenon of the educational quality at all its levels has been defined. There has been also scientifically substantiated the concept of design education that serves as the subject of cultural, aesthetic and creative research, as well as the professional becoming of professionals in this field. It has been noted that the educational environment of future designers' professional training presents the consistent system formation of their professional orientation and development. The constituent of the levels of future designers' professional development is their vocational guidance, which is reflected in the following aspects: the ability to manifest a taste for a certain kind of activity, take responsibility for the consequences of one's own choice, to develop diligence, working capacity, orientation at own capabilities and affections. The training process of students emphasizes the concept "person-design-environment" which leads to the main areas of activity: forming consciousness, developing skills, applying theory in practice. As for higher school, the structure of professional basis of assessing consequences of professional activities is building there. Besides it is oriented at the development of personal creative skills, providing mobility and competitiveness. Postgraduate education is focused on the ability to perform professional duties, to get an appointment according to one's qualification level, self-development and self-assessment of professional competence and personal development. It is the implementation of the system of multileveled professional training of future designers which will effectively assist its quality improvement. The educational environment will depend on the educational institution which successfully combines staff, region, economic development, and traditions. The activity of a teacher and a student at all educational levels will provide the education quality improvement and professional skills acquisition.

Keywords: education, design, quality, design-education, specialist, vocational guidance, higher educational institution, professional training, educational levels, professional competence, postgraduate education.

Подано до редакції 18.01.2016

Рецензент: д. пед. н., доц. Л. М. Рибалко

УДК: 37.011.31

Вікторія Сергіївна Марченко,
аспірант кафедри педагогіки,
Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті представлено теоретичний аналіз феномена іміджу сучасного вчителя. З'ясовано передумови його формування, основні складові та підходи до класифікації. Проаналізовано особливості та етапи формування професійного іміджу на становлення особистості сучасного вчителя.

Ключові слова: імідж, іміджологія, сучасний вчитель, професійно-педагогічний імідж, позитивний імідж.

Постановка проблеми. Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних учителів сучасної школи, які вільно володіють здобутою спеціалізацією і компетентні у суміжних сферах діяльності, готові до безперервного процесу професійного вдосконалення і стійкі до впливу чинників стресогенного характеру – основна мета професійної освіти. Нові стандарти й вимоги до системи освіти підвищують рівень уваги й вимог до особистості сучасного вчителя, його професіоналізму,

рівня соціальної мобільності, процесів розвитку особистісної та інформаційної культури.

Сучасний етап розвитку української освітньої галузі характеризується кардинальними змінами, зумовленими, з одного боку, сформованими й міцно утримуваними традиціями радянської освіти, з іншого – соціально-економічними й політичними умовами, що дають чітко зрозуміти: ізольовано, відокремлено українська освітня система не зможе повноцінно функціонувати, забезпечуючи підготовку конкурентоспроможного фахівця міждержавного рівня. У

зв'язку з цим особлива увага має бути зосереджена на вищій ланці освіти, що готує педагога, основне завдання якого – навчання та підготовка майбутніх фахівців до життєдіяльності в новому форматі [3].

Як би не був професійно підготовлений майбутній вчитель, він просто зобов'язаний постійно вдосконалювати свої особистісні якості, підвищувати свою компетентність з предмету, створюючи таким чином власний імідж. На сьогоднішній день під іміджем розуміють цілісну систему зовнішніх характеристик людини, які покликані підкреслити або ж створити унікальність, своєрідність особистості. Імідж впливає на особистісну і професійну сферу людини. Для сучасного вчителя створення позитивного іміджу є ключем до успіху і запорукою визнання учнів.

Розв'язати ці складні завдання може лише нове покоління педагогів-професіоналів, покликаних розвивати професійні здібності, виявляти таланти та формувати особистість кожного студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. За таких умов виникає необхідність формування нового стилю соціальної поведінки майбутнього педагога, яка б відповідала завданням розвитку суспільства, що, у свою чергу, вмотивовує розкриття проблеми, пов'язаної з формуванням іміджу, й актуалізує потребу її вивчення.

Аналіз останніх досліджень. Окремі аспекти проблеми формування професійно-педагогічного іміджу майбутнього вчителя деякою мірою висвітлено науковцями, які досліджували психологію індивідуальності (Б. Ананьєв, В. Мерлін, Є. Рогов, С. Рубінштейн); особливості становлення «Я-концепції» особистості (Р. Бернс, А. Маслоу, К. Роджерс); специфіку сприйняття людини людиною та соціальної перцепції (Л. Божович, Л. Виготський, Б. Ломов); концептуальні засади та практичний інструментарій іміджології (П. Берд, Л. Браун, Ф. Джефкінс, А. Панасюк, В. Шепель); сутність професійного іміджу фахівця та особливості його ефективної самопрезентації (І. Альохіна, В. Бебик, М. Вудкок, Ф. Кузін, Д. Френсіс); формування педагогічного іміджу та «професійного образу Я» майбутнього педагога (І. Володарська, Н. Гузій, А. Морозов, С. Панчук, О. Чебикін). Науковці С. Аминтаєва, М. Апраксина, Е. Бекетова, Л. Жарикова, А. Калюжний, Е. Петрова, Н. Тарасенко, В. Шепель розробили ключові поняття, пов'язані з терміном «імідж» та надали змогу виділити нову галузь педагогічної науки – педагогічну іміджологію.

За словами В. Шепеля, іміджологія – це галузь наукового знання, що допомагає оволодіти реальними механізмами ефективного впливу зовнішнього вигляду людей один на одного. Іміджологія є системою, що поєднує теоретичні та практичні питання, зорієнтовані на побудову іміджу педагога. В межах педагогічної іміджології імідж учителя кваліфікують як чинник успішності в професійній діяльності та як інструмент створення міжособистісних зв'язків і соціальних

відносин. Мета педагогічної іміджології полягає в тому, щоб науково обгрунтованим дослідницьким шляхом побудувати програму впровадження і реалізації іміджевих атрибутів учителя, а також сформулювати образ сучасного навчального закладу [4].

Мета статті – з'ясувати особливості формувального впливу професійного іміджу на становлення особистості сучасного вчителя.

Виклад основного матеріалу. У зарубіжній фаховій літературі, присвяченій проблемам дослідження іміджу, цей термін ужито в значенні, яке можна було б сформулювати так: імідж – це відображення у психіці людини у вигляді образу тих чи тих характеристик об'єкта чи явища, а це означає, що термін «image» професіонали інтерпретують як образ, який розуміють як сукупність не лише матеріальних видимих характеристик об'єкта, а й ідеальних невидимих його характеристик [4, с. 60].

Більшість вітчизняних фахівців трактують і перекладають слово «імідж» як образ. Така інтерпретація цього терміна була би прийнятною, якби не той факт, що в українській мові слово «образ» має кілька значень: зовнішній вигляд кого-, чого-небудь; вигляд кого-, чого-небудь, відтворений у свідомості, пам'яті або створений нею; подоба, копія чого-небудь; специфічна для літератури і мистецтва конкретно-чуттєва форма відображення дійсності; зображення якого-небудь явища через інше, конкретніше або яскравіше за допомогою мовного звороту, переносного вживання слова та ін.; те, що вимальовується, постає в чий-небудь уяві; зображення зовнішнього вигляду кого-, чого-небудь (про портрет, фотографію, скульптуру та ін.); відображення в свідомості явищ об'єктивної дійсності; обличчя [4, с. 560-561].

Імідж будь-якого об'єкта – це не загальноприйнятий образ, який може мати звичайну оцінку (а може й не мати її), образ, який може мати раціональний або емоційний характер, що виник у психіці людини – у сфері її свідомості або підсвідомості в результаті прямого сприйняття тих чи тих характеристик об'єкта, або непрямого, опосередкованого на основі сприйняття вже оціненого кимось образу через оцінку цього образу, сформованого в психіці інших людей.

А. Калюжний у своїй роботі «Психологія формування іміджу вчителя» здійснив не тільки теоретичне обгрунтування природи іміджу вчителя, його характеристики і типів, а також описав інструментарій його формування. Він визначив такі основні підходи до іміджу:

перший – функціональний, згідно з яким виділяються його типи, виходячи із різних функціонувань;

другий – контекстний, при якому дані типи функціонування знаходяться в різних контекстах реалізації;

третій – зіставлення, при якому порівнюються близькі по значенню іміджі [4].

За суспільно визнаною думкою, імідж учителя – це стереотип образу педагога в уявленнях учнів, колег

та соціального оточення. За соціальним визначенням імідж учителя – це символічний образ суб'єкту, який виникає в процесі взаємодії педагога з учасниками педагогічного процесу. У суспільній свідомості існує, у першу чергу, імідж професійного педагога, який уособлює та узагальнює найбільш спільні характеристики, які притаманні різним педагогам і закріплює їх у вигляді образу – стереотипу. Сьогодні імідж є невід'ємною частиною професійного успіху.

Отже, імідж – це своєрідна, закріплена в образах, символах і нормах, програма соціальної поведінки людини. Імідж людини концентрує в собі всі найважливіші професійні характеристики, що презентуються через зовнішній вигляд та професійні якості. Імідж, або «образ» педагога як взірця для наслідування учнями, формується поступово, охоплюючи і внутрішні, і зовнішні якості людини. Він є своєрідним прийомом впливу на особистість, способом саморегулювання та самонавіювання, найважливішим елементом підготовки до професійної діяльності вчителя, необхідний атрибут різних досягнень.

При формуванні іміджу вчителя реальні якості тісно переплітаються з тими, які приписує йому оточення. Імідж охоплює зовнішність, манеру одягатися, стиль спілкування, поведінки, мислення. Інакше кажучи, це мистецтво «керувати враженнями».

Існують три групи пріоритетних якостей, що формують позитивний імідж педагога [4].

До першої групи належать такі природні якості, як комунікабельність (здатність легко сходитися з людьми), емпатійність (здатність до співпереживання), рефлексивність (здатність зрозуміти іншу людину), красномовність (здатність впливати словом). Вони складають матрицю природних обдарувань, що характеризуються як «мистецтво подобатися людям». Як підтверджує практика, володіння такими здібностями і постійне вдосконалення їхнього використання – основа успішного створення особистого іміджу.

До другої групи якостей належать характеристики особистості, які є наслідком її освіти і виховання. Це – моральні цінності, володіння набором комунікативних технологій. Такими технологіями є міжособистісне спілкування, попередження і подолання конфліктних ситуацій.

До третьої групи якостей належать ті, що пов'язані з життєвим та професійним досвідом особистості. Особливо цінно, коли досвід допомагає людині бути більш інтуїтивною у спілкуванні. Це має велике значення у формуванні іміджу сучасного вчителя.

Педагогу, як нікому іншому, потрібно завжди бути прикладом для наслідування, це стосується навіть його настрою, тому що роздратований педагог створює напружену обстановку. На думку Л. Гофмана, позитивний імідж педагога ґрунтується на самоповазі – високій самооцінці, самоприйнятті та любові до себе, оптимізмі – постійній надії на покращення справ, екстраверсії – спрямованості до зовнішнього світу, відкритості, об'єктивності, вмінні

спілкуватися, виявляти активність, умінні контролювати час через організованість і самоконтроль.

Позитивний імідж вчителя характеризує демократичний стиль спілкування, формування у дітей психологічної безпеки та захищеності, доброзичливості й повазі зі сторони педагога. Вчитель із позитивним іміджем постійно і свідомо здійснює самопрезентацію. Він повинен подати себе, свій характер, свій ситуативний стан так, щоб викликати необхідне сприйняття в учнів. Він відстоює і підтримує створений ним образ, твердо знає, яким він хоче постати перед учнями, тому залежно від цих цілей обирається техніка самопрезентації.

Зазначимо, що імідж не формується спонтанно, а є результатом цілеспрямованої роботи вчителя над собою в контексті вибудови взаємопов'язаних компонентів: когнітивного, габітарного, комунікативного або вербального та кінетичного.

Формування іміджу – процес, для якого характерні всі компоненти процесуальності: цілемотивований, когнітивний, діяльнісний та оцінно-рефлексивний. Результатом ефективності процесу є створений образ, або імідж.

Цілемотивований компонент – ціль, мотив, в основі якого лежить бажання змінити себе.

Використовуючи когнітивний компонент, учитель шукає знання, використання яких допоможе йому вдосконалювати власний або створювати новий імідж.

Діяльнісний компонент – використання знань у безпосередній роботі над собою, що сприяє прояву творчості та реалізації задуму зі створення самого себе.

Оцінно-рефлексивний компонент – оцінка проведеної роботи та створеного педагогічного іміджу; це погляд на себе з боку та оцінка іншими.

Ці компоненти взаємозалежні і використовуються в певній послідовності, де цілемотивований компонент є підґрунтям до створення педагогом індивідуального іміджу [4].

Рушієм формування професійного іміджу сучасного вчителя є мотивація. Різноманітні мотиви особистості виступають спонукальною силою в досягненні поставленої мети. Мотив і мета, на думку Б. Ломова, утворюють своєрідний «вектор» діяльності, визначають її напрям, а також величину зусиль, розвивають особистість. Цей вектор виступає в ролі системоутворювального чинника, що організує всю систему психічних процесів і станів, які формуються і розкриваються в процесі іміджевої діяльності.

Мотивація – це процес, у результаті якого певна діяльність набуває для індивіда особистого сенсу, створює стійкість його інтересів до неї і перетворює зовнішню задану мету його діяльності у внутрішню потребу особи [2, с. 305].

Основна функція мотивації, за С. Рубінштейном, – саморегуляція активності людини на окремих фазах діяльності, передусім до і після виконання дії. Серед мотивів, що сприяють підвищенню професійної

кваліфікації сучасного вчителя, є і мотиви зміни його іміджу [2, с. 303].

Різниця між тими, хто досяг успіху, та тими, хто цього не зміг зробити, полягає не в таланті, а в наполегливості, яка проявляється через мотивацію (А.Джексон). Внутрішня мотивація спонукає до дій, підтримує людину у хвилини подолання труднощів та невдач – це мрія, самореалізація, ідеї, творчість, самоствердження, впевненість, необхідність, особисте зростання, потреба у спілкуванні [3, с. 78].

Формування професійного іміджу є системою соціального становлення поведінки засобом ментальних стереотипів і символів. На думку Н. Гузій, системоутворювальним чинником, а також однією із закономірностей формування педагогічного іміджу можна вважати естетичні якості особистості вчителя. Естетичний потенціал педагогічної культури дозволяє вчителю позбавитися унітарності у розв'язанні професійних задач, допомагає розв'язати їх за законами краси та досконалості. Естетична культура гармонізує педагогічний інтелект, емоційно-почуттєву, вольову і потребнісно-мотиваційну сферу професійної самосвідомості вчителя.

Імідж може формуватися на основі даних зовнішності людини та її психологічних характеристик як за першим уявленням, так і в процесі взаємодії. Його формування є досягненням впливу зовнішніх якостей і виразності внутрішнього образу педагога на особистість. Змальовування, створення та розігрування образу назовні – все це передбачає володіння прийомами матеріалізації іміджу, знаходженню нової форми образу, контуру, силуету, конфігурацій, що потребує «прописування зовнішніх фарб», безпосереднього ситуативного «обігравання» внутрішніх якостей через володіння технікою мінісцени [1, с. 73].

Формування нового іміджу можна розглядати і як вияв зони найближчого розвитку, «визначення образу на зростання».

Весь процес формування нового іміджу можна розподілити на чотири етапи: імідж-аналіз, імідж-креатив, імідж-дизайн та імідж-промоушн [1].

Спроби створити собі імідж – це спосіб самовиховання, розуміння своїх можливостей. Роботу з формування іміджу можна уявити у вигляді наступної моделі: визначення вимог групи сильних і слабких сторін особистості, формування образу (підсилення позитивних моментів), переведення потрібних характеристик особи у вербальну, візуальну та процесуальну форму [3, с. 59].

Формується індивідуальний імідж у процесі соціальних комунікацій, де в закодованому вигляді відбито основні психологічні процеси (рівень тривожності, рефлексивності, копіювання, емоції), шифр існує у вигляді символів на рівні зовнішніх проявів.

Рівень ефективності індивідуального іміджу сучасного вчителя впливає на успішність його діяльності і несе в собі відбиток змісту особистості вчителя. Успішність особистісного іміджу будуть

оцінювати різні групи людей, які висловлюють суперечливі вимоги, тому імідж повинен бути гнучким, самостійним, толерантним; він повинен будуватися індивідуально з огляду на конкретні характеристики, вік учнів чи студентів та соціальну ситуацію. Будується він здебільшого під впливом учителя, залежить від стилю керівництва, культури вчителя та його системи поглядів.

Етапи формування професійного іміджу представимо такою схемою:

1 етап: сприйняття образу, на основі якого будуватиметься цілісний імідж;

2 етап: аналіз інформації та уявна корекція сприйнятого образу відповідно до ідеального образу та індивідуальних особистостей того, хто сприймає;

3 етап: використання (примірювання, програвання) окремих елементів бажаного іміджу: стилю спілкування, техніки володіння жестами, одягу тощо;

4 етап: «уживання, входження» в образ;

5 етап: привласнення та індивідуалізація обраного (бажаного) образу [4].

Зазначимо, що чимало науковців, які досліджували проблеми формування професійного іміджу вчителя та лінії їхньої педагогічної поведінки, зазначають, що на першому етапі важливе значення має реальний образ учителя, що виступає в подальшому зразком для наслідування учнями. Якщо ж такого образу немає в реальному житті учнів, вони створюють його на основі ідеальних уявлень, інформації, отриманої з літературних джерел чи інших засобів інформації.

На етапі аналізу відбувається зіставлення власних та бажаних якостей, приймається рішення щодо можливості та доцільності їх використання, здійснюється корекція відповідно до типу власного темпераменту, особливостей розвитку фізичної та інтелектуальної сфери, фінансових можливостей тощо.

Для третього етапу характерним є робота з окремими компонентами бажаного іміджу.

Найвідповідальнішим є четвертий етап – уживання, входження в образ, який ефективно відбувається в процесі педагогічної практики, коли учні самою формою організації навчальної діяльності поставлені в умови необхідності рольового використання педагогічного іміджу.

Наступний етап є пролонгованим у часі і таким, що віддзеркалює всі внутрішні зміни, що відбуваються в інтелектуальному та моральному розвитку особистості.

Зрозуміло, що в основі іміджу лежить реалізація особистістю своїх потенційних можливостей, тобто реалізація «Я-концепції». Американський учений К. Роджерс стверджує, що до ефективною взаємодією готовий лише учитель із позитивною Я-концепцією, якому властиве почуття власної значущості, гнучкість мислення, впевненість у здатності займатися педагогічною діяльністю, переконаність в імпонуванні всім людям, зокрема учням. Такий учи-

тель готовий до подолання професійних і життєвих труднощів, відчуває соціальну значущість власної професії, а свої здібності, прагнення до емпатійності, сеситивність, емоційну рівновагу, життєрадісність і впевненість у собі застосовує під час навчально-виховного процесу. Така людина зазвичай стійка до професійних деформацій, емоційного, інтелектуального, фізичного виснаження, професійного вигорання, викликає повагу й прагнення до наслідування серед учнів.

Імідж не може бути самоціллю, як і не може повноцінно функціонувати замкнено в межах особистості. Він повинен знайти власне існування, стати окремою цінністю і використовуватися не лише за слушної нагоди, а бути основою професійного розвитку вчителя. Імідж – не малюнок, не калька, не розроблене в найдрібніших деталях точне зображення, а певна система складників, що стає підґрунтям для формування враження про фахівця.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Імідж педагога є проєкцією його особистості і характеризується наявністю власного стилю та сумою індивідуальних характеристик, що

роблять його неповторним. Особистість має свої позиції, своє яскраво виражене ставлення до життя, світобачення, до якого вона прийшла на основі великої свідомої роботи.

На нашу думку, позитивний імідж сучасного вчителя, в першу чергу, залежить від внутрішньої сутності людини: системи цінностей, переконань, позицій, що виявляються у зовнішньому вигляді. Такій особистості притаманні власна гідність, самоповага, відповідальність за себе і майбутнє, висока професійна самооцінка, потреба в самореалізації, гнучкість у пошуку творчих альтернатив у процесі навчання.

Професійний імідж – складне психолого-педагогічне явище, а тому в перспективі вимагає докладних досліджень як особистісний феномен і як явище створення колективного образу. Перспективи дослідження іміджу вбачаємо у поглибленому вивченні конкретних сфер іміджеутворювальної діяльності в контексті практики, яка тісно пов'язана з формуванням найбільш соціально запитуваних типів іміджу та виробленням науково-практичних рекомендацій для конкретного типу іміджу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гоноболин Ф. Н. О некоторых психических качествах личности учителя / Ф. Н. Гоноболин // Вопросы к психологии. – 1975. – №1. – С.101-110.

2. Зінченко В. В. Імідж учителя, або психологія одягу / В. В. Зінченко // Відкритий урок: Розробки. Технології. Досвід. – 2008. – № 4. – С. 85-86.

REFERENCES

1. Gonobolin, F. N. (1975). O nekotorykh psikhicheskikh kachestvakh lichnosti uchitelia [about some mental qualities of a teacher's personality]. *Voprosy k psikhologii – Issues of psychology, 1*, 101-110 [in Russian].

2. Zinchenko, V. V. (2008). Imidzh uchytelia, abo psikhologhiia odiahu [The image of a teacher, or the psychology of clothes]. *Vidkrytyi urok: Rozrobky. Tekhnologii. Dosvid – Open lesson: Development. Technology. Experience, 4*, 85-86 [in Ukrainian].

3. Исенко С. С. Имидж и коммуникативная культура экспертов в сфере образования / С. С. Исенко // Народное образование. – 2007. – № 8. – С.115-125.

4. Калюжный А. А. Психология формирования имиджа учителя / А. А. Калюжный. – М.: Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2004. – 222 с.

3. Isenko, S. S. (2007). Imidzh i kommunikativnaia kultura ekspertov v sfere obrazovaniia [Image and communicative culture of experts in the field of education]. *Narodnoe obrazovanie – Public education, 8*, 115-125 [in Russian].

4. Kaliuzhnyi, A. A. (2004). *Psikhologhiia formirovaniia imidzha uchitelia [Psychology of a teacher's image formation]*. Moscow: Gumanitarnyi izdatelskii tsentr VLADOS [in Russian].

Викторія Сергеевна Марченко,
аспірант кафедри педагогіки,

Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского,
ул. Старопортофранковская, 26, г. Одесса, Украина

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ИМИДЖА СОВРЕМЕННОГО УЧИТЕЛЯ

В статье рассматривается проблема такого специфического феномена поведения как имидж учителя и его роль в будущей профессии. Утверждается, что имиджевое поведение влияет на эффективность педагогического процесса. Автор рассматривает имидж будущего учителя как самопрезентационный образ, отображающий набор социальных поведенческих стереотипов, направленных на сохранение и воспроизведение социальных структур. Имидж педагога определяется как важный аспект профессионализма и способ педагогического влияния на учеников. Имидж современного педагога, по мнению автора, является результатом профессионального становления личности педагога. Внешность учителя выполняет несколько специфическую роль, ведь он имеет дело не просто с социумом, а с ученической аудиторией. Для нее педагог – это своеобразный эталон, образец для подражания. Поэтому облик учителя должен быть безупречным во всех отношениях. Создание собственного имиджа – это способ самовоспитания, пони-

мания своих возможностей. Работу по формированию имиджа можно представить в виде следующей модели: определение условий группы, сильных и слабых сторон личности, формирование образа (усиление положительных моментов), преобразование необходимых характеристик личности в вербальную, визуальную и процессуальную форму. Элементы имиджа приобретают значение символов данной личности, их значимость не ограничивается лишь отражением внешности, а становится неотъемлемой частью характера и индивидуальности человека, формирует отношение к нему других людей. От имиджа человека в значительной степени зависит то, как он будет воспринят другими. Под элементами имиджа следует понимать не только визуальный зрительный образ, но и образ мышления, действий, поступков. Это умение общаться, искусство говорить и слушать. Правильно выбранный тон разговора, тембр голоса, изящество движений во многом определяют тот образ, в котором мы предстаём перед учениками и коллегами. Вместе с тактом, образованием, деловыми качествами наша внешность является продолжением наших достоинств либо ещё одной отрицательной чертой, мешающей жизни, карьере.

Ключевые слова: имидж, имиджелогия, современный учитель, профессионально-педагогический имидж, положительный имидж.

Viktoriia Marchenko,
post-graduate student, Department of Pedagogy,
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky,
26, Staroportofrankivska Str., Odesa, Ukraine

FORMATION OF MODERN TEACHER'S PROFESSIONAL IMAGE

The article deals with the peculiarities of teacher's image and its role in his/her occupation. The author states that image behaviour influences the efficiency of the educational process. The future teacher's image is considered as a self-presentation symbol reflecting a range of social behaviour stereotypes oriented at saving and reproducing social structures. The teacher's image is considered as an important aspect of his/her professionalism and certain means of pedagogical influence on school students. The modern teacher's image according to the author's opinion is a result of the professional formation of a teacher's personality. Teacher's appearance has the specific role, because he/she deals not only with the society, but with school children, who consider a teacher to be an inspirational person. That is why teacher's appearance always must be perfect. The work on the image formation can be represented as the following pattern: identifying group conditions, distinguishing strengths and weaknesses of a personality, forming a character (increasing positive aspects), transforming necessary personality traits in verbal, visual and procedural forms. The image elements become important symbols of an individual, their significance is not limited by the appearance. They become an integral part of the nature and human individuality; form the attitude of other people towards him/her. The way a person will be perceived by other people depends of his/her image. The image elements are not only visual characters, but also the way of thinking, actions, behaviour, the communication and oratorical skills. Correctly selected tone, voice timbre, the grace of movements determine and form the character which school students and colleagues perceive. Positive teacher's image depends on his/her inner essence: values, positions, beliefs, which are manifested in his/her appearance. A person with the positive image is characterized by self-dignity, self-respect, responsibility, need for self-realization, etc. Professional image is considered to be a complex psycho-pedagogical issue, that is why it requires the detailed study both as a personal phenomenon and a phenomenon of collective image formation.

Keywords: image, image studies, modern teacher, professional pedagogical image, positive image.

Подано до редакції 18.01.2016

Рецензент: д. пед. н., проф. Г. Х. Яворська